

**Uchwała Nr VII/36/2015
Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim
z dnia 30 marca 2015 roku**

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2015-2017”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 roku poz. 595, poz. 645; z 2014 roku poz. 379; poz. 1072) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 roku poz. 332),

Rada Powiatu w Kamieniu Pomorskim uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2015-2017” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2015-2017” realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kamieniu Pomorskim.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Jadwiga Adamowicz

RADA POWIATU
w Kamieniu Pomorskim
ul. Wolińska 7b
72-430 Kamień Pomorski

Uzasadnienie
do Uchwały Nr VII/36/2015
Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim
z dnia 30 marca 2015 roku

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2015-2017”.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Uchwałą Nr XIX/180/2012 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 19 grudnia 2012 roku przyjęty został do realizacji „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kamieńskim na lata 2012-2014”, którego okres obowiązywania upłynął z dniem 31 grudnia 2014 roku, wobec czego zachodzi konieczność przyjęcia nowego dokumentu na kolejny 3 letni okres.

Mając powyższe na względzie podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały Nr VII/36/2015
Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim
z dnia 30 marca 2015 roku

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2015-2017
W POWIECIE KAMIENSKIM**

Kamień Pomorski 2015

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Podstawa prawna	5
3. Charakterystyka systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Kamieńskim.....	6
3.1. Rodzinna forma opieki nad dzieckiem.....	6
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	10
3.3. Dynamika pieczy zastępczej.....	13
3.5. Wnioski z analizy pieczy zastępczej.....	14
4. Usamodzielnienia.....	15
5. Cele programu	16
6. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015-2017.....	18
7. Harmonogram realizacji programu.....	19
8. Źródła finansowania.....	21
9. Odbiorcy programu.....	21
10. Zakładane rezultaty.....	21
11. Monitoring i ewaluacja	22
12. Podsumowanie.....	22
Załącznik	
Informacja z realizacji „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 -2014 w Powiecie Kamieńskim”	24

1. Wprowadzenie

W myśl art. 72 ust. 2 Konstytucji RP: „*Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych*”. Również Konwencja Praw Dziecka podkreśla, iż dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Natomiast państwo zgodnie ze swym prawem wewnętrznym zapewnia takiemu dziecku opiekę zastępczą. Tego rodzaju opieka może obejmować, między innymi umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub – w przypadku, gdy jest to niezbędne - umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi. Przy wyborze odpowiednich rozwiązań należy w sposób właściwy uwzględnić wskazania w zachowaniu ciągłości w wychowaniu dziecka oraz jego tożsamości etnicznej, religijnej, kulturowej i językowej. Przepisy te podkreślają rangę i znaczenie praw dziecka, w tym prawo do pieczy zastępczej.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku w życie weszła ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 29 stycznia 2013 r., poz. 135). Określa ona zasady oraz formy wspierania rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także zasady finansowania i wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Do zadań własnych powiatu w zakresie realizacji zadań wynikających z art.180 ww. ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pielczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pielczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pielczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pielczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pielczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorządem gminnym i powiatowym. Praca z rodziną biologiczną dziecka zagrożonego umieszczeniem w pielczy zastępczej należy do zadań własnych gminy. Natomiast zadania powiatu dotyczą sprawowania pielczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w systemie pielczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszelkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

2. Podstawa prawna

Podstawą prawną do opracowania „Powiatowego Programu Rozwoju Pielczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Kamieńskim” jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pielczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z póź. zm.).

Zgodnie z ww. ustawą zadania powiatu w zakresie pielczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pielczy zastępczej.

Na podstawie art. 76 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r., o wspieraniu rodziny i systemie pielczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z póź. zm.) zarządzeniem Starosty Kamieńskiego Nr Or.120.41.2011.MG z dnia 24 listopada 2011r., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim wyznaczone zostało do pełnienia zadań Organizatora Rodzinnej Pielczy Zastępczej na terenie Powiatu Kamieńskiego.

Do zadań organizatora rodzinnej pielczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinie o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pielczy zastępczej;
- 3) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia;
- 4) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz osób kierujących rodzinnym domem dziecka pomocy wolontariuszy;
- 5) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sadami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 6) prowadzenie poradnictwa i terapii dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pielczy zastępczej;
- 7) prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka, a także osób kierujących rodzinnym domem dziecka;
- 8) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 9) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pielczy zastępczej;
- 10) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz kierowania rodzinnym domem dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci, objętych tą pieczę;
- 11) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz wywiadów

- rodzinnych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;
- 12) zapewnianie rodzinom oraz osobom kierującym rodzinnym domem dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
 - 13) przedstawienie staroście corocznego sprawozdania z efektów pracy.

W skład Zespołu ds. Rodzinnej Pielczy Zastępczej wchodzą:

- 1) Stanowisko ds. organizacji pielczy zastępczej - 1 etat
- 2) Stanowisko ds. świadczeń i rozliczeń - 1 etat
- 3) Koordynator rodzinnej pielczy zastępczej – 1 etat.

Organizator zatrudnia koordynatora rodzinnej pielczy zastępczej, który może mieć pod swoją opieką do 15 rodzin. Opieką koordynatora rodzinnej pielczy zastępczej są objęte rodziny zastępcze na ich wniosek. W stosunku do rodzin zastępczych nie objętych opieką koordynatora, zadania koordynatora wykonuje organizator rodzinnej pielczy zastępczej.

Do jego zadań należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań, wynikających z pielczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pielczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pielczy zastępczej.

3. Charakterystyka systemu pielczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim w latach 2012-2014

3.1. Rodzinna pielcza zastępcza

Zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pielczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z póź. zm.) formami rodzinnej pielczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa

- specjalistyczna,
2) rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza spokrewniona

Tę formę tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący obecnie wyłącznie wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (tylko babcie, dziadkowie oraz rodzeństwo dziecka), na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny.

W rodzinach zastępczych spokrewnionych nie określa się liczby dzieci, które pozostają pod opieką, gdyż będzie ona wynikać z sytuacji danej rodziny, jak i stopnia pokrewieństwa.

Rodzina zastępcza niezawodowa

Tę formę tworzą małżonkowie lub osoba, która nie pozostaje w związku małżeńskim, którzy nie są wstępnymi ani rodzeństwem dziecka. W rodzinie tej może przebywać nie więcej niż troje dzieci. W przypadku wychowywania dzieci, które wymagają szczególnej troski, ich liczba powinna być mniejsza i dostosowana do możliwości opiekunów zastępczych, w tym przede wszystkim do kwalifikacji i doświadczenia danej rodziny. Z rodziną zastępczą niezawodową, spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, Starosta może zawrzeć na wniosek tej rodziny umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Rodzina zastępcza zawodowa

Rodziny zastępcze zawodowe specjalizują się w sprawowaniu opieki i wychowywaniu dzieci wymagających szczególnej troski lub szczególnych umiejętności wychowawczych. Osoby, pełniące tę funkcję cechować powinny profesjonalizm, chęć rozwoju zawodowego i ciągłego doskonalenia swoich umiejętności. Umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej można zawrzeć z rodziną zastępczą niezawodową, która spełnia warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i posiada pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3 – letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza. W rodzinach zastępczych zawodowych nie powinno być umieszczanych więcej niż troje dzieci. Rodziny te zawierają ze starostą umowę cywilno - prawną na okres co najmniej 4 lat i czas pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej wlicza się do okresu pracy, jaki wymagany jest do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych. Ponadto osoby te mogą korzystać z okresowej przerwy w sprawowaniu opieki nad powierzonymi im dziećmi w wymiarze 30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy.

Wśród rodzin zastępczych zawodowych wyróżnia się funkcjonowanie zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowej rodziny specjalistycznej.

W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko na okres nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres może być wydłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinie zastępczej.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności:

- dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym

- lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- małoletnie matki z dziećmi.

Rodzinny dom dziecka

Rodzinny dom dziecka organizuje powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Powiat może, na zasadzie porozumienia, organizować rodzinny dom dziecka na terenie innego powiatu. Tworzenie rodzinnych domów dziecka ma na celu stworzenie, obok rodzin zastępczych, komplementarnej do nich formy sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej nad dzieckiem. Pozwoli to samorządowi powiatu dokonywać wyboru najlepszej z punktu widzenia dziecka formy organizacji rodzinnej pieczy zastępczej.

W rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinnym domu dziecka rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Z prowadzącym rodzinny dom dziecka, starosta lub podmiot, któremu powiat zlecił organizowanie rodzinnego domu dziecka, zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat. Jeżeli przebywa w nim więcej niż 4 dzieci, powiat lub podmiot go organizujący, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Ustawa ściśle określa warunki, jakie spełniać musi osoba kandydująca do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Niezbędne jest także ukończenie przez tych kandydatów odpowiedniego szkolenia i zakwalifikowanie przez organizatora pieczy zastępczej. W przypadku rodziny zastępczej spokrewnionej szkolenie może być prowadzone według indywidualnych programów, zależnie od potrzeb rodziny i dziecka.

Na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014 funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na mocy postanowienia sądu. Na dzień 31.12.2014r. wszystkie postanowienia sądu w sprawie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej są wykonane.

Poniższe tabele przedstawiają charakterystykę i liczbę podmiotów pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego oraz liczbę umieszczonych w tych podmiotach dzieci.

Zaprezentowano również liczbę rodzin zastępczych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014.

Tabela 1. Charakterystyka rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014

Liczba rodzin zastępczych	Stan na 31.12.2012r.	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
spokrewnionych	38	32	30
niezawodowych	17	15	16
zawodowych, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	2	1
Razem	56	49	47

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 2. Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Kamieńskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Stan na 31.12.2012r.	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
spokrewnionych	44	36	34
niezawodowych	17	9	11
zawodowych, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	3	1
Razem	65	51	46

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 3. Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Kamieńskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów w latach 2012-2014

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Stan na 31.12.2012r.	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
spokrewnionych	3	3	5
niezawodowych	9	11	11
zawodowych, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	2
Razem	15	16	18

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 4. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów a umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego umieszczonych w latach 2012-2014

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Stan na 31.12.2012r.	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
spokrewnionych	5	6	6
niezawodowych	8	8	11
zawodowych, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	2
Razem	15	16	19

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 5. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w poszczególnych gminach w latach 2012-2014 oraz liczba dzieci pochodzących z Powiatu Kamieńskiego umieszczonych w tych rodzinach

Gmina	Rok	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i umieszczonych w nich dzieci		Liczba rodzin zastępczych niezawodowych i umieszczonych w nich dzieci		Liczba rodzin zastępczych zawodowych w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i umieszczonych w nich dzieci		Razem	
		R	D	R	D	R	D	R	D
Kamień Pomorski	2012	14	17	5	11	0	0	19	28
	2013	14	17	3	5	1	3	18	25
	2014	10	11	2	2	0	0	12	13
Dziwnów	2012	3	5	1	1	0	0	4	6
	2013	1	2	2	2	0	0	3	4
	2014	2	6	1	1	0	0	3	6
Międzyzdroje	2012	2	3	1	2	0	0	3	5
	2013	2	3	0	0	0	0	2	3
	2014	2	3	1	2	0	0	3	5
Wolin	2012	13	17	8	9	1	4	22	30
	2013	11	14	8	9	1	3	20	26
	2014	11	16	10	12	1	3	22	31
Golczewo	2012	5	5	1	2	0	0	6	7
	2013	3	3	1	2	0	0	4	5
	2014	3	3	1	2	0	0	4	5
Świerzno	2012	1	1	1	3	0	0	2	4
	2013	1	1	1	3	0	0	2	4
	2014	2	2	1	3	0	0	3	5

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 6. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, które osiągnęły pełnoletność, a kontynuują naukę i pozostają w dotychczasowej rodzinie zastępczej - stan na 31.12.2014r.

Rodzaje rodzin zastępczych	Gmina Kamień Pomorski	Gmina Dziwnów	Gmina Międzyzdroje	Gmina Wolin	Gmina Golczewo	Gmina Świerzno
spokrewnione	3	0	0	4	1	0
niezawodowe	0	0	0	4	1	1
zawodowe, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	1	0	1
Razem	3	0	0	9	2	1

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa następujące formy pieczy instytucjonalnej:

1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze typu:
 - a) typu socjalizacyjnego,
 - b) typu interwencyjnego,
 - c) typu specjalistyczno – terapeutycznego,
 - d) rodzinnego.

2. Regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne.
3. Interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze określone w pkt.1 prowadzone są przez samorząd powiatowy, natomiast placówki wymienione w pkt 2 i 3 samorząd wojewódzki.

Ustawa wprowadza przepisy zmieniające minimalny wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych do dnia 31 grudnia 2019 roku, mogą być umieszczane dzieci powyżej 7. roku życia. Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10 r.ż. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa.

Zadania powiatu w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej obejmują:

- 1) zapewnienie dzieciom, które z różnych względów nie mogą być umieszczone w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka, miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poprzez tworzenie i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych w liczbie i rodzaju odpowiednim do potrzeb Powiatu;
- 2) organizowanie szkoleń dla kandydatów mających pełnić funkcje dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawców placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 3) zapewnienie wsparcia dla działań placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności w zakresie przygotowania dziecka do późniejszego samodzielnego życia;
- 4) monitorowanie potrzeb dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności w związku z wysokością środków powiatu przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej oraz wysokość środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 5) współpracę z placówkami opiekuńczo-wychowawczymi w zakresie okresowej oceny aktualnej sytuacji dziecka umieszczonego w placówce, poprzez udział przedstawiciela organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR) w zespole do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, według potrzeb placówki;
- 6) finansowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 7) ponoszenie wydatków na utrzymanie dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych na jego terenie lub na terenie innego powiatu.

W Powiecie Kamieńskim Uchwałą Nr XXI/191/2013 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 25 marca 2013 roku utworzono Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wiselce, które zapewnia wspólną obsługę administracyjną, finansową i specjalistyczną dla dwóch funkcjonujących Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych - w Lubinie i w Wiselce.

W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Lubinie na dzień 31.12.2014r. umieszczonych było łącznie 22 dzieci, w tym 11 to dzieci pochodzące z Powiatu Kamieńskiego. Natomiast w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Wiselce na dzień 31.12.2014r. umieszczonych było łącznie 27 dzieci, w tym 22 to dzieci pochodzące z Powiatu Kamieńskiego.

Poniższa tabela prezentuje stan dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014 z podziałem na liczbę umieszczonych dzieci pochodzących z Powiatu Kamieńskiego i pochodzących z innych powiatów.

Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	Stan dzieci na 31.12.2012r.	Stan dzieci na 31.12.2013r.	Stan dzieci na 31.12.2014r.
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Lubinie	30	27	22
z Powiatu Kamieńskiego	17	15	11
z innych powiatów	13	12	11
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wiselce	20	25	27
z Powiatu Kamieńskiego	12	19	22
z innych powiatów	8	6	5
Razem	50	52	49
z Powiatu Kamieńskiego	29	34	33
z innych powiatów	21	18	16

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014 prezentuje tabela nr 8.

Tabela 8. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w latach 2012-2014

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	2012 Opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 24 lutego 2012 r. poz.445	2013 Opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 04 lutego 2013 r. poz. 589	2014 Opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 11 marca 2014 r. poz. 1083
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Lubinie	3 662,00	3 531,00	3 702,94
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Wiselce	4 836,98	5 481,38	3 939,35

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

3.3. Dynamika pieczy zastępczej

Podstawowym środowiskiem, w którym powinno wychowywać się dziecko jest środowisko rodzinne. Piecza zastępcza powinna mieć charakter jedynie okresowy i wszędzie tam, gdzie jest to możliwe zmierzać do integracji i powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Poniższe tabele prezentują dynamikę rodzin zastępczych i umieszczanych w nich dzieci w Powiecie Kamieńskim na tle województwa i kraju.

Tabela 9. Dynamika rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego w świetle województwa i kraju.

I.p.	Region	2012	2013	Dynamika (2012=100)	2014	Dynamika (2012=100)
1	w kraju	40 069	40 260	100,5	Brak danych	-
2	w województwie zachodniopomorskim	2 522	2 558	101,4	Brak danych	-
3	w powiecie kamieńskim	56	49	87,5	47	83,9

Źródło: Dane poz.1 z „Analizy stanu skuteczności pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim w roku 2012” i „Analizy stanu skuteczności pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim w roku 2013 sporządzonej przez Wydział Spraw Społecznych w Szczecinie, poz 2 dane zasięgnięte z Informacji Rady Ministrów o realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poz 3. dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 10. Dynamika liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim w świetle województwa i kraju.

I.p.	Region	Rodzaj pieczy zastępczej	2012	2013	Dynamika (2012=100)	2014	Dynamika (2012=100)
1	w kraju	rodzinnej	58 082	58 570	100,8	Brak danych	-
		instytucjonalnej	20 525	19 949	97,2	Brak danych	-
		razem	78 607	78 519	99,9	Brak danych	-
2	w województwie zachodniopomorskim	rodzinnej	3 795	3 862	101,8	Brak danych	-
		instytucjonalnej	1 037	1 056	101,8	Brak danych	-
		razem	4 832	4 918	101,8	Brak danych	-
3	w powiecie kamieńskim	rodzinnej	80	67	83,8	64	80,0
		instytucjonalnej	29	34	117,2	33	113,8
		razem	109	101	92,7	97	89,9

Źródło: Dane poz.1-2 powzięte z Informacji Rady Ministrów o realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poz 3. dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

3. 4. Wnioski z analizy pieczy zastępczej

1. W latach 2012 - 2014 zauważa się malejącą tendencję liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego. Liczba rodzin zastępczych wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. w stosunku do stanu z 31.12.2012 r. zmalała o 9 tj. o 16 %.
2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. a stanu z 31.12.2012 r. zmalała o 16 tj. o 20 %.
3. Najwyższy wskaźnik zmniejszenia zarówno liczby rodzin jak i dzieci odnotowano w gminie Kamień Pomorski.
4. W latach 2012 - 2014 liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Kamieńskiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. a stanu z 31.12.2012 r. wzrosła o 4 osoby tj. około 12%.
5. W latach 2012 - 2014 powstała 1 zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, która po ponad roku funkcjonowania została rozwiązana na wniosek rodziny.
6. W latach 2012 - 2014 zachowany jest podobny poziom liczby dzieci pochodzących z innych powiatów, przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Powiatu Kamieńskiego. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów stanowi 1/3 ogółu wszystkich dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.
7. Z ogólnej liczby dzieci pochodzących z Powiatu Kamieńskiego, a umieszczonych w pieczy zastępczej w wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. - 64% stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, a 36% w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
8. Na dzień 31.12.2014r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 33

dzieci z Powiatu Kamieńskiego, co stanowi 67% ogółu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza szereg zmian, które mają wpłynąć na ograniczenie liczby miejsc w jednostkach instytucjonalnej pieczy zastępczej na rzecz rodzinnych form opieki. Z założeń wyżej cytowanej ustawy wynika, że placówki opiekuńczo-wychowawcze będą małymi, przejściowymi placówkami (docelowo do 14 dzieci), przeznaczonymi dla dzieci starszych (powyżej 10 roku życia). Umieszczenie dzieci młodszych (poniżej 10 roku życia) może nastąpić tylko w wyjątkowych przypadkach np. rodzeństwo.

Do dnia 01.01.2021 roku liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie może być wyższa niż 30 dzieci. Ustawa reguluje umieszczenie dzieci ponad stan, ale wymagana jest w takim przypadku zgoda wojewody.

4. Usamodzielnienia

Ważnym elementem systemu opieki zastępczej jest pomoc dla usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnych oraz rodzinnych formach opieki.

Usamodzielnianie to przede wszystkim pomoc finansowa na kontynuowanie nauki, usamodzielnianie i zagospodarowanie oraz udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia oraz zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.

Liczbę osób usamodzielnianych wychowanków w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim w latach 2012-2014 oraz prognozę na lata objęte programem prezentują poniższe tabele.

Tabela 11. Liczba usamodzielnianych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Liczba usamodzielnianych wychowanków wychodzących z	Stan na 31.12.2012r.	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
rodzin zastępczych	12	8	4
placówkach opiekuńczo-wychowawczych	6	8	8
Razem	18	16	12

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 12. Liczba osób kontynuujących naukę pozostających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Liczba osób kontynuujących naukę pozostających w	Stan na 31.12.2012r.	Stan na 31.12.2013r.	Stan na 31.12.2014r.
rodzinach zastępczych	10	12	15
placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	2
Razem	12	14	17

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 13. Prognoza usamodzielnianych wychowanków aktualnie przebywających w rodzinach zastępczych na lata 2015-2017

Rodziny zastępcze	2015	2016	2017
spokrewnionych	3 + 7	4 + 7	3 + 7
niezawodowych	1 + 5	2 + 5	1 + 5
zawodowych	0	0	0
ogółem	4 + 12	6 + 12	4 + 12

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

Tabela 14. Prognoza usamodzielnianych wychowanków aktualnie przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Kamieńskiego w tym:	6 + 12	6 + 12	6 + 12
w rodzinnej	3 + 10	4 + 10	3 + 10
w instytucjonalnej	3 + 2	2 + 2	3 + 2
Umieszczonych w pieczy zastępczej poza terenem Powiatu Kamieńskiego w tym:	1 + 2	2 + 2	1 + 2
w rodzinnej	1 + 2	2 + 2	1 + 2
w instytucjonalnej	0	0	0
Ogółem	7 + 14	8 + 14	7 + 14

Źródło: Dane PCPR w Kamieniu Pomorskim

5. Cele programu

Głównym celem „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017” jest:

Tworzenie spójnego, zintegrowanego systemu pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim poprzez rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, utrzymanie standardów w instytucjonalnej pieczy zastępczej, profesjonalne wsparcie i pomoc rodzinom zastępczym i osobom usamodzielnianym.

Cele szczegółowe:

1. Budowa spójnego, kompleksowego systemu pieczy zastępczej.
2. Kwalifikowanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.
3. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej.
4. Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo–terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielniania.

Cel szczególowy nr 1:

Budowa spójnego, kompleksowego systemu pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

1. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej poprzez:
 - a) utworzenie rodziny zastępczej zawodowej z funkcją pogotowia rodzinnego,
 - b) utworzenie rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej,
 - c) utworzenie rodziny pomocowej w miarę potrzeb,
 - d) podejmowanie działań utworzenia rodzinnego domu dziecka,
 - e) obejmowanie opieką koordynatora rodzin zastępczych na ich wniossek.
2. Pomoc i wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej zgodnie ze standardami.
4. Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej.

Cel szczególowy nr 2

Kwalifikowanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
4. Realizacja procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.

Cel szczególowy nr 3

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie dostępu do specjalistów: psychologa, prawnika, pedagoga, terapeuty.
2. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
3. Organizowanie szkoleń i warsztatów z umiejętności wychowawczych dla rodziców zastępczych.
4. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym poprzez organizację grup wsparcia.
5. Proponowanie i organizowanie pomocy wolontariuszy dla osób sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej.
6. Zatrudnienie rodziny pomocowej na wniossek rodziny zastępczej zawodowej.

Cel szczególowy nr 4:

Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Kierunki działań:

1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.
2. Podjęcie działań w celu utworzenia mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.
3. Wsparcie i pomoc w procesie poszukiwania zatrudnienia i przygotowania dokumentów o przydział mieszkania z zasobów gminy.
4. Wsparcie dla osób usamodzielnianych poprzez udział w programach unijnych i rządowych.
5. Pomoc i wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia.
6. Motywowanie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w uzupełnianiu i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
7. Organizowanie indywidualnych spotkań z osobami usamodzielnianymi.

6. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015-2017

Z dniem 1 stycznia 2012 r., tj. z dniem wejścia w życie nowej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art.39 i 59) obowiązuje następujący podział rodzinnej formy pieczy zastępczej:

- 1) spokrewniona - opiekę sprawują małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 2) niezawodowa - opiekę sprawują małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- 3) zawodowa – specjalistyczna oraz pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego gdzie w specjalistycznej można umieszczać:
 - a) legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
 - b) dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu dla nieletnich;
 - c) małoletnie matki z dziećmi;
- 4) rodzinny dom dziecka;
- 5) rodziny pomocowe – sprawujące opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad tym dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

Zgodnie z założeniami „Powiatowego Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015–2017 w Powiecie Kamieńskim” limit tworzenia rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015–2017 prezentuje poniższa tabela:

Tabela 17. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015 - 2017

Rok	Limit rodzin zastępczych zawodowych
2015	1 - pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego 1 - specjalistyczna (dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i małoletnich matek z dziećmi)
2016	1 - pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego 1 - specjalistyczna (dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i małoletnich matek z dziećmi)
2017	1 - pełniąc funkcję pogotowia rodzinnego 1 - specjalistyczna (dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i małoletnich matek z dziećmi)

7. Harmonogram realizacji programu

Tabela 18. Harmonogram realizacji programu w latach 2015 - 2017

CEL	KIERUNKI DZIAŁAŃ		TERMIN REALIZACJI
Cel szczegółowy nr 1 Budowa spójnego, kompleksowego systemu pieczy zastępczej	Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	utworzenie rodziny zastępczej zawodowej z funkcją pogotowia rodzinnego	2015-2017
		utworzenie rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej	2015-2017
		utworzenie rodziny pomocowej wg potrzeb	2015-2017
		podejmowanie działań w celu utworzenia rodzinnego domu dziecka	2015-2017
		obejmowanie opieką koordynatora rodzin zastępczych na ich wniosek	2015-2017
	Pomoc i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej	Organizacja szkoleń dla rodzin zastępczych	2015- 2017
	Utrzymanie standardów instytucjonalnej pieczy zastępczej	Zapewnienie warunków socjalno-bytowych, opieki i wychowania dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych zgodnie ze standardami	2015- 2017
Cel szczegółowy nr 2 Kwalifikowanie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej	Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej	Zamieszczenie informacji w prasie, na stronie internetowej, rozwieszanie plakatów promujących pieczę zastępczą.	2015- 2017
	Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	Przyjmowanie zgłoszeń, prowadzenie rejestru kandydatów, prowadzenie rozmów z kandydatami itp.	2015-2017
	Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Zgodnie z procedurą kwalifikowania osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodzi-	2015-2017

	zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	ny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	
	Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.	W przypadku większej ilości kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej – organizacja szkolenia na miejscu, natomiast w przypadku małej liczby kandydatów proponowanie udziału w szkoleniu przeprowadzanym przez inny pcpr lub w ośrodku adopcyjno-opiekuńczym	2015-2017
	Realizacja procesu diagnostycznego – kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.	Zgodnie z procedurą	2015-2017
Cel szczegółowy nr 3 Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej	Zapewnienie dostępu do większej ilości specjalistów: psychologa, prawnika, pedagoga, terapeuty.		2015-2017
	Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.		2015-2017
	Organizowanie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców zastępczych.		2015-2017
	Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym poprzez organizację grup wsparcia.		2015-2017
	Zorganizowanie pomocy wolontariuszy dla sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej.		2015-2017
	Objęcie wsparciem rodzin zawodowych rodzinami pomocowymi według potrzeb.		2015-2017
Cel szczegółowy nr 4: Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielniania.	Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.	Wypłata świadczeń	2015-2017
	Podjęcie działań w celu utworzenia mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	Analiza potrzeb	2015-2017
	Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.	Pomoc przy przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych	2015-2017
	Pomoc w uzyskaniu mieszkania z zasobów gminy.	Pomoc przy sporządzeniu wniosku	2015-2017
	Wsparcie i pomoc w realizacji indywidualnych programów usamodzielniania,		2015-2017
	Motywowanie usamodzielnianych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.		2015-2017
	Organizowanie indywidualnych spotkań z usamodzielnianymi i prowadzenie z nimi pracy socjalnej.		2015-2017

8. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań „Powiatowego Programu Rozwoju Pielczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Kamieńskim” są środki finansowe pochodzące z:

- 1) budżetu Powiatu Kamieńskiego,
- 2) dotacji celowych z budżetu państwa – program na dofinansowanie zadań własnych powiatu z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pielczy zastępczej wprowadzony przez ministra właściwego do spraw rodziny,
- 3) budżetu samorządów gminnych, które zobowiązane są współfinansować pobyt dziecka w pielczy zastępczej zgodnie z art. 191 ust.8 ustawy, budżetu samorządów powiatowych, których dzieci spoza Powiatu Kamieńskiego umieszczane będą w pielczy zastępczej na terenie Powiatu Kamieńskiego zgodnie z art. 191 ust.4 ustawy,
- 4) odpłatności rodziców biologicznych.

9. Odbiorcy programu

„Powiatowy Program Rozwoju Pielczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Kamieńskim” obejmuje wszelkie działania podejmowane na rzecz dzieci i osób pełnoletnich, które nie mają zapewnionej opieki, wychowania oraz wsparcia przez rodziców biologicznych w ich środowisku rodzinnym.

Program skierowany jest do:

1. Rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych.
2. Kadry i dzieci przebywających w instytucjonalnej pielczy zastępczej.
3. Osób usamodzielnianych.
4. Kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
5. Rodzin pomocowych sprawujących czasową opiekę nad dzieckiem umieszczonymi w rodzinie zastępczej przez czas niesprawowania przez tą rodzinę opieki.
6. Kadry instytucji zajmujących się realizacją zadań określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pielczy zastępczej.

10. Zakładane rezultaty

1. Zwiększenie świadomości społecznej na temat roli i wartości rodziny zastępczej poprzez podejmowanie działań promocyjnych w środowisku lokalnym.
2. Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych.
3. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pielczy zastępczej.
4. Wzrost kompetencji rodzin zastępczych.
5. Zwiększenie form wsparcia dla rodzin zastępczych oraz osób usamodzielnianych opuszczających pielczę zastępczą.

11. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Kamieńskim” służy zapewnieniu jego sprawnego zarządzania i wdrażania.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu w celu ocenienia, czy program osiąga założone cele.

Ewaluacja pozwoli określić:

- 1) Czy cele programu są realizowane, jeśli nie – to co należy zmienić, aby je osiągnąć?
- 2) Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzin zastępczych?
- 3) Czy zagwarantowano wystarczające środki na realizację programu?
- 4) Czy do pieczy zastępczej trafiają tylko te dzieci, których rodzice mimo wsparcia ze strony gminy nie wypełniają swoich obowiązków opiekuńczo-wychowawczych?
- 5) Czy współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej (asystentem rodziny) z koordynatorem rodziny stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo-wychowawczą?
- 6) W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów?
- 7) Czy jest zapewniana odpowiednia liczba miejsc w pieczy zastępczej?
- 8) Czy wzrasta liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka?

Podstawę ewaluacji stanowią będą:

- 1) wypowiedzi ustne partnerów i beneficjentów programu,
- 2) analiza dokumentów własnych,
- 3) monitorowanie środowiska,
- 4) obserwacja,
- 5) wydane opinie,
- 6) wydane decyzje administracyjne dotyczące przyznanych świadczeń,
- 7) analiza sprawozdań,
- 8) anonimowe ankiety dla pieczy zastępczej i pełnoletnich wychowanków,
- 9) realizacja planów pomocy dziecku,
- 10) artykuły prasowe i zdjęcia,
- 11) indywidualne programy usamodzielnienia,
- 12) monitorowanie losów usamodzielnianych wychowanków,
- 13) ocena sytuacji dziecka.

12. Podsumowanie

Pieczka zastępcza jest zadaniem powiatu. Przedstawiony „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w Powiecie Kamieńskim”, zakłada przede wszystkim zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w Powiecie Kamieńskim wobec dzieci, które z różnych przyczyn oraz z braku możliwości wychowywania się w środowisku naturalnym, opieki tej potrzebują. Jednym z głównych

założeń „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017” jest rozwój rodzinnych form opieki nad dzieckiem oraz podniesienie kompetencji rodzin zastępczych już funkcjonujących oraz wsparcie i pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą. Stanowi on próbę wyznaczenia jak najlepszego kierunku działań, aby praca nad rozwojem i wspieraniem rodzinnej pieczy zastępczej spełniała wszystkie standardy w tym zakresie oraz zabezpieczała potrzeby Powiatu Kamieńskiego w tym zakresie.

Zgodnie z art.182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim będzie corocznie przedkładał sprawozdanie merytoryczne i finansowe Zarządowi Powiatu Kamieńskiego łącznie ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Załączniki

Informacja z realizacji „Powiatowego Programu Rozwoju Pielczy Zastępczej na lata 2012 -2014 w Powiecie Kamieńskim”

Uchwałą Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 19 grudnia 2012 roku został przyjęty „Powiatowy Program Rozwoju Pielczy Zastępczej na lata 2012 -2014 w Powiecie Kamieńskim”.

Program zakładał realizację następujących celów i kierunków działań:

*Cel szczegółowy nr 1. Budowa spójnego, kompleksowego systemu pielczy zastępczej.
Kierunki działań:*

- 1. Rozwój rodzinnej pielczy zastępczej:*
 - a) utworzenie rodziny zastępczej zawodowej z funkcją pogotowia rodzinnego;*
 - b) utworzenie rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej;*
 - c) utworzenie rodziny pomocowej;*
 - d) podjęcie działań w celu utworzenia rodzinnego domu dziecka;*
 - e) zatrudnienie wymaganej zgodnie z ustawą liczby koordynatorów rodzinnej pielczy zastępczej.*
- 2. Podnoszenie standardów opieki i wychowania w instytucjonalnej pielczy zastępczej:*
 - a) utworzenie centrum administracyjnego do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;*
 - b) podnoszenie standardów i dostosowanie instytucjonalnej formy pielczy zastępczej do potrzeb umieszczonych w placówkach dzieci oraz stworzenie warunków życia do życia w rodzinie naturalnej.*
- 3. Promocja polityki prorodzinnej w tym rodzinnej pielczy zastępczej.*

Realizacja:

Utworzono w marcu 2013 roku rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. Rodzina w lipcu 2014 roku złożyła wniosek o rozwiązanie z przyczyn osobistych.

Nie utworzono rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej z powodu braku kandydatów.

Nie utworzono rodziny pomocowej z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie.

Podjęto działania w celu utworzenia rodzinnego domu dziecka. Rodzina zastępcza zawodowa złożyła wniosek o utworzenie rodzinnego domu dziecka. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wszczęło procedurę zgodnie z Zarządzeniem Nr 4/2013 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim z dnia 19 lutego 2013 roku. Wniosek rozpatrzono negatywnie – rodzina nie spełniała warunków socjalno-bytowych na utworzenie rodzinnego domu dziecka.

W okresie obowiązywania programu organizator rodzinnej pielczy zastępczej zatrudniał 1 koordynatora rodzinnej pielczy zastępczej, który opieką obejmował wszystkie rodziny

zastępcze.

Uchwałą Nr XXI/191/2013 Rady Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 25 marca 2013 roku utworzono Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Wiselce, które zapewnia wspólną obsługę administracyjną, finansową i specjalistyczną dla dwóch funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych w Lubinie i w Wiselce.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze stworzyły dzieciom klimat ogniska domowego, poprzez utworzenie 10-osobowych grup rodzinkowych, w których panowała zasada nierozdzielania rodzeństw.

Corocznie Organizator Rodzinnej Pielczy Zastępczej ogłaszał w mediach lokalnych oraz na stronie internetowej PCPR nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W roku 2013 w ramach posiadanych środków finansowych dodatkowo zakupiono i rozmieszczono w instytucjach pomocy społecznej powiatu tj. w ośrodkach pomocy społecznej, szkołach, ośrodkach zdrowia plakaty promocyjne dotyczące rodzicielstwa zastępczego.

Cel szczegółowy nr 2. Zorganizowanie systemu kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pielczy zastępczej.

Kierunki działań:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
4. Realizacja procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.

Realizacja:

W latach obowiązywania programu prowadzono w trybie ciągłym nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W roku 2012 zgłosiło się 7 kandydatów w tym: 6 na niezawodową i 1 zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. Ukończyło szkolenie 4 kandydatów, 1 nie ukończyła, 2 zrezygnowali, w 2013 – 1 kandydat na niezawodową, a w 2014 2-je kandydatów – 1 na niezawodową i 1 na rodzinny dom dziecka. Kandydaci na rodzinę niezawodową odmówili wzięcia udziału w szkoleniu zorganizowanym przez Ośrodek Adopcyjny.

Cel szczegółowy nr 3

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinnym formom pieczy zastępczej.

Kierunki działań:

- 1. Zapewnienie dostępu do specjalistów: psychologa, prawnika, pedagoga, terapeuty.*
- 2. Rozszerzenie poradnictwa o mediację rodzinną, szkolną i sąsiedzką.*
- 3. Zatrudnienie drugiego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.*
- 4. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.*
- 5. Organizowanie szkoleń i warsztatów z umiejętności wychowawczych dla rodziców zastępczych.*
- 6. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym poprzez organizację grup wsparcia.*
- 7. Zorganizowanie pomocy wolontariuszy dla osób sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej.*
- 8. Objęcie wsparciem rodzin zawodowych rodzinami pomocowymi.*

Realizacja:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim w ramach uchwalonego budżetu prowadził poradnictwo specjalistyczne: prawne i psychologiczne.

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych miały dostęp do pedagogów szkolnych. Rodziny zastępcze nie zgłaszały potrzeb w objęciu ich poradnictwem pedagogicznym lub terapeutycznym. Jedna rodzina zastępcza jest objęta opieką terapeuty z hospicjum w Szczecinie.

Rodziny zastępcze nie zgłaszały problemu w zakresie zorganizowania pomocy mediatora.

W okresie realizacji programu 2012-2014 nie zatrudniono drugiego koordynatora.

Organizowane były natomiast grupy wsparcia prowadzone przez psychologa, który na każde spotkanie przygotowywał inną treść tematyczną, w uzgodnieniu z rodzicami zastępczymi. Każde spotkanie grupy wsparcia kończyły się wymianą doświadczeń. Spotkania grupy wsparcia organizowane były według ustaleń terminów przez rodziny zastępcze, przeważnie raz miesiąc lub raz na dwa miesiące w zależności od kalendarium świąt i przerw feryjnych i wakacyjnych dzieci.

W okresie realizacji programu nie organizowano pomocy wolontariuszy, jak również rodzina zastępcza zawodowa nie zgłaszała potrzeby wsparcia rodziną pomocową.

Cel szczegółowy nr 4:

Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Kierunki działań:

- 1. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.*
- 2. Podjęcie działań w celu utworzenia mieszkania chronionego dla usamodzielnianych*

- wychowanków pielczy zastępczej.
3. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.
 4. Pomoc w uzyskaniu mieszkania z zasobów gminy.
 5. Wsparcie dla osób usamodzielnianych między innymi poprzez programy unijne, realizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia.
 6. Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków w uzupełnianiu i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
 7. Zwiększona częstotliwość indywidualnych spotkań z usamodzielnianymi wychowankami i prowadzenie z nimi pracy socjalnej.

Realizacja:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w latach realizacji programu przyznało następujące świadczenia usamodzielnianym opuszczającym pielczę zastępczą tj. rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze:

Rok 2012

I.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
1	Kontynuowanie nauki	252	124 584,00
2	Usamodzielnianie	13	70 875,00
3	Zagospodarowanie	6	12 441,00
	Razem	281	207 900,00

Rok 2013

I.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
1	Kontynuowanie nauki	200	102 377,00
2	Usamodzielnianie	10	37 245,00
3	Zagospodarowanie	5	14 382,00
	Razem	215	154 004,00

Rok 2014

I.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
1	Kontynuowanie nauki	129	62 400,00
2	Usamodzielnianie	12	32 571,00
3	Zagospodarowanie	3	7 941,00
	Razem	144	102 912,00

Osoby usamodzielniane uczestniczyły w projekcie systemowym pn. „Aktywizacja społeczna i zawodowa klientów instytucji pomocy społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Podnosiły swoje kwalifikacje i kompetencje poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, kursach. W projekcie systemowym brało udział 15 wychowanków Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych z Wisielki i Lubinia.

Pracownik socjalny prowadził pracę socjalną z osobami usamodzielnianymi poprzez pomoc w środowisku przy zagospodarowaniu. Prowadził rozmowy i motywował do kontynuowania nauki, informował o prawach i obowiązkach, pomagał przygotować stosowne dokumenty

w procesie poszukiwania pracy oraz pomagał pisać wnioski o przydział mieszkania z zasobów gminy.